

Høgskolen i **Hedmark**

Campus Elverum

Avdeling for helse- og idrettsfag

Per Asbjørn Solberg

Bacheloroppgave

Integrering av afrikanske spillere i norsk toppftotball

Integration of african players in norwegian elite football

Bachelor i Idrett - spesialisering i trenerrollen 2010/2013

2013

Samtykker til utlån hos høgskolebiblioteket

JA NEI

Samtykker til tilgjengeliggjøring i digitalt arkiv Brage

JA NEI

Forord

Dette er den avsluttende oppgaven for mitt treårige studie ved Høgskolen i Hedmark, hvor jeg nå skal fullføre min Bachelor i Idrett - spesialisering i trenerrollen.

Oppgaven omhandler integrering av afrikanske spillere i norsk toppfotball og til slutt endte jeg opp med følgende problemstilling:

Hvordan har integreringen av afrikanske spillere i norsk toppfotball fungert siden år 2000?

Dette temaet har fattet min interesse i en årrekke og spesielt de senere år har jeg interessert meg for hvordan man legger til rette for gode prestasjoner hos importerte spillere i norsk toppfotball. Importen av utenlandske spillere har økt mye siden år 2000 og for å forvalte ressursene på en fornuftig måte må klubbene legge til rette for at spillerne skal lykkes.

Jeg vil takke min veileder Trude Nordli Teksum for god hjelp og inspirasjon i forbindelse med denne oppgaven. Jeg vil også takke Bente Ovedie Skogvang for kyndig veiledning, medstudent Martin Sørensen for gode diskusjoner, Ola Brenden for inspirasjon til å skrive oppgaven og de ansatte i norske fotballorganisasjoner og toppklubber som har tatt seg tid til å svare på mine henvendelser.

Arbeidet har vært svært interessant og gitt meg inspirasjon til å fortsette et videre arbeid med problemområdet. Det finnes et stort potensial for utbedring av integreringen og jeg ønsker å studere temaet videre for å bedre kunne utnytte det potensialet som finnes.

Elverum, Mai 2013

Per Asbjørn Solberg

Sammendrag

Forfatter

Per Asbjørn Solberg

Tittel

Integrering av afrikanske spillere i norsk toppfotball

Nøkkelord

Integrering, fotball, migrasjon, toppfotball, prestasjon, tilrettelegging, globalisering, sportsmigrasjon, behovstilpasning

Metode

Litteraturstudie. Benytter meg av tidligere forskning og annen data som er relevant for mitt problemområde.

Resultat

Resultatene i denne oppgaven viser at integreringen i norsk toppfotball følger noen grunnleggende prinsipper, men at den systematiske oppfølgingen kan bli bedre. Gjennom en bedre integrering kan man forvalte sine ressurser bedre og utnytte mer av potensialet hos spillerne. Integreringen kan bedres gjennom bedre kunnskap om spillernes bakgrunn og tilrettelegging i forhold til den enkeltes behov.

Innholdsfortegnelse

Forord.....	2
Sammendrag	3
1.0 Innledning.....	5
1.1 Problemområde.....	5
1.2 Bakgrunn for valg av problemområde.....	6
1.3 Nærmere om problemstillingen	6
2.0 Teori.....	7
2.1 Integrering.....	7
2.2 Utlendinger i norsk toppfotball	9
2.3 Lover og regler.....	10
2.4 Globalisering i fotballen	11
2.5 Maslows behovsteori	13
2.6 Utøveren i sentrum	14
2.7 Rasisme og antirasisme	15
3.0 Metode	17
3.1 Hva er metode?	17
3.2 Valg av metode.....	17
3.3 Beskrivelse av metode.....	18
3.4 Inklusjonskriterier.....	19
3.5 Begrunnelse for valg av inklusjonskriterier	20
3.6 Fremgangsmåte ved innhenting av data	20
3.7 Bearbeiding av innhentet data	21
3.8 Utvalg?.....	21
3.9 Etske betraktninger	22
3.10 Metodekritikk	22
4.0 Resultat og drøfting.....	24
4.1 Regler.....	24
4.2 Tilrettelegging for behov	25
4.3 Tilrettelegging for prestasjon	26
4.4 Hvordan integrere	27
4.5 Sosiale relasjoner.....	27
4.6 Tiltak for å bedre integreringen	28
5.0 Avslutning.....	31
Referanseliste.....	32
Vedlegg.....	35

1.0 Innledning

I dette kapitlet vil jeg kort presentere mitt problemområde, årsaken til at jeg har valgt nettopp dette problemområdet og videre utdype om min problemstilling.

1.1 Problemområde

Norsk toppfotball har i løpet av de siste 10-15 årene hatt en voldsom økning i omsetning og ressursbruk. Med denne økningen har også spillerstrømmen fra utlandet økt og spesielt mulighetene for å tjene penger på å kjøpe svært talentfulle spillere for en billig penge er blitt en vanlig måte å forsøke å tjene penger på (Poli & Besson, 2011).

Spillerimporten til norsk fotball har økt betydelig siden år 2000, men mange har stilt seg spørrende til eksporten (Gammelsæter & Jakobsen, 2006). Man henter spillere som har et såkalt videresalgspotensiale, det vil si at de kan selges med fortjeneste på et senere tidspunkt (Poli & Besson, 2011), men jeg ønsker å se på hvordan man forvalter disse talentene. Hvilke grep er gjort for å forvalte potensialet best mulig og hvilke grep kunne man gjort for å bedre dagens situasjon?

I Afrika finnes det svært mange fotballspillere som er langt utviklet når det kommer til teknisk og fysisk nivå i forhold til sin alder, men som allikevel ikke koster spesielt mye i forhold til spillere på samme eller lavere nivå fra land som er bedre rustet rent økonomisk sett. Det er derfor mange som leter etter talentfulle spillere på det afrikanske kontinentet og forsøker å hente spillere fra områder med dårlig økonomi (Giulianotti & Robertson, 2009). Disse spillerne hentes da gjerne til et europeisk land hvor en klubb vil hente billige forsterkninger og/eller spillere med stort videresalgspotensiale (Poli & Besson, 2011).

I Norge har antallet afrikanske spillere økt betraktelig de siste årene og man har dermed mange spillere fra fremmede kulturer (Gammelsæter & Jakobsen, 2006) som er hentet for å prestere på et høyest mulig nivå. For at idrettsutøvere skal prestere opp mot sitt optimale er man avhengig av at forholdene ligger til rette for å optimalisere prestasjon. Dersom afrikanske spillere skal ha forhold som ligger til rette stilles det store krav til integreringen av disse spillerne. Skal en spiller prestere opp mot sitt beste er det svært mange faktorer som spiller inn og man er avhengig av at spillerne er i stand til å kommunisere, får nok mat, riktig ernæring og at spilleren har et sosialt liv som gjør at de føler seg tilfreds (Nordhelle, 2010)

I Norge har man gradvis sett behovet for å integrere innvandrere i samfunnet og det har også i fotballen blitt et større fokus på at man kan utnytte ressurser best mulig ved å integrere spillere så godt som mulig (Giulianotti & Robertson, 2009). Jeg ønsker å se på hvor langt dette arbeidet har kommet. Jeg vil forsøke å se på hva som gjøres for å integrere spillerne og hva man eventuelt kan gjøre for å bedre integreringen.

1.2 Bakgrunn for valg av problemområde

Jeg har lenge vært svært fotballinteressert og følger norsk toppfotball tett. Jeg har tidligere kjent til det interne miljøet i en tippeligaklubb relativt godt og jeg fikk tidlig interesse for potensialet hos de utenlandske spillerne som ble hentet til klubben. Disse spillerne overbeviste stort i perioder under sine opphold i klubben, men prestasjonene varierte mye for mange av de utenlandske spillerne. Jeg hørte fra flere spillere i klubben at dette kunne skyldes mye forskjellig, men at vanene og de kulturelle forskjellene ofte gjorde det vanskelig å prestere jevnt for utenlandske spillere.

Spesielt spillerne som ble hentet fra Afrika viste tidvis tegn til virkelig storhet, men av diverse årsaker slo de ikke gjennom i denne klubben. Da jeg snakket med mente det kunne skyldes mangelen på kvalifisert integrering og under en samtale med en tidligere topp trener ble jeg virkelig oppmerksom på hva man potensielt sett kan få til gjennom en vellykket integrering. Av den grunn har jeg valgt å ta for meg problemområdet integrering av afrikanske spillere i norsk toppfotball for å se nærmere på hvor gode man er på integrering i norsk toppfotball og hvilket arbeid som fremdeles gjenstår.

1.3 Nærmere om problemstillingen

Som nevnt har jeg fått interesse for å finne ut av hva man gjør for å integrere spillere i norsk toppfotball i dag og jeg ønsker i tillegg å se på hva som kan gjøres for å bedre integreringen. Jeg ønsker å finne ut om det er regler eller retningslinjer for hvordan å integrere, om det finnes forskning som sier noe om hvordan man kan gjennomføre en vellykket integrering og hvordan integreringen har utviklet seg siden det ble et aktuelt tema. Det vil være viktig å kartlegge hvordan integreringen foregår i dag og hva man har gjort siden de første afrikanerne ble hentet til norsk toppfotball rundt årtusenskiftet.

Med bakgrunn i dette har jeg endt opp med følgende problemstilling:

Hvordan har integreringen av afrikanske spillere i norsk toppfotball fungert siden år 2000?

2.0 Teori

I dette kapitlet vil jeg presentere den teorien som er relevant for mitt problemområde. Jeg vil ta for meg tidligere forskning og annen relevant litteratur som ligger til grunn for denne oppgaven, samt se på uttalelser fra spillere som sier noe om hvordan samfunnet har integrert utenlandske spillere. Jeg vil blant annet ta for meg begrepet integrering og se på hvordan prestasjon påvirkes av sosiale og kulturelle faktorer.

2.1 Integrering

Integrering er et tema som ikke bare er interessant i toppfotballen, det er også gjeldende i andre deler av samfunnet og man kan knytte denne integreringen opp mot integrering i toppfotballen. Ifølge Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet handler integrering "om hvordan nyankomne innvandrere raskest mulig kan komme inn i yrkes- og samfunnsliv, blant annet gjennom norskopplæring og kvalifisering, og hva dette krever av tilpasning og tilrettelegging de første årene i Norge" (2011a, kapittel 2.5).

Integrering er allikevel mer enn bare det å utnytte ressursene hos nye landsmenn og Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet har laget denne informasjonsboksen om integrering:

Boks 2.1 Integrering

Integrering handler om:

- Kvalifisering, utdanning, arbeid, levekår og sosial mobilitet
- Innflytelse i demokratiske prosesser
- Deltakelse i sivilsamfunn
- Tilhørighet, respekt for forskjeller og lojalitet til felles verdier

Resultatet langs disse dimensjonene avgjør hvor vellykket integreringen er.

Integrering er en tosidig prosess hvor innvandrere og majoritet både påvirker hverandre, og utformingen av samfunnet.

Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet (2011a, kapittel 2.5)

Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet skriver også følgende om integrering: "Integrering forutsetter at det legges til rette for at alle innbyggere i Norge behersker norsk, samt forstår og deltar i samfunnet på tvers av etniske skillelinjer" (2011b). Videre skriver de at "Begrepet blir dessverre ofte brukt og forstått som at «innvandrere» må «bli norske». I dette ligger det en forventning om assimilering (bli lik majoriteten)" (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011b). Det er med andre ord ikke slik at man skal fornorske innvandrere, men legge til rette for at de skal kunne inkluderes i samfunnet på en best mulig måte (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011b).

I norsk toppfotball er de spillerne som skal integreres hovedsaklig innhentet for et relativt kortvarig opphold (Gammelsæter & Jakobsen, 2006) og Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet har også tatt for seg hva som kjennetegner kortsiktig integrering. "Integrering på kort sikt handler om prosessen for at nyankomne innvandrere raskt kan komme inn i samfunnet" (2011a, kapittel 2.5). Dette oppnår man gjennom at samfunnet legger til rette for at innvandrerne aktivt kan tilegne seg nødvendige ferdigheter for å håndtere samfunnet og at innvandrerne selv går inn for å tilegne seg disse ferdighetene (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a).

Det er også viktig å understreke at "Integrering innebærer en gjensidig tilpasning mellom innvandrere og etablerte befolkningsgrupper, mellom samfunnets flertall og mindretall" (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a, kapittel 2.5). Det er altså ikke slik at det kun er opp til samfunnet å integrere innvandrere, men innvandrerne har også selv et ansvar for å forsøke å tilpasse seg samfunnet. "Dette er i tråd med EUs definisjon av integrering som » en dynamisk toveisprosess, der både innvandrere og landet de kommer til tilpasser seg hverandre." (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a, kapittel 2.5)

I idretten anses integrering som det å inkludere utøvere i et lag eller i en idrett og slik få dem best mulig inn i gruppen. Integrering av etniske minoriteter har vært på agendaen siden årtusenskiftet, men den er hovedsaklig rettet mot barn og unge (Andersson, 2008). Fotball er blant de idrettene som bruker mest ressurser på integrering i barne- og ungdomsidretten og på breddearenaer (Enjoras, Seippel & Holmen Waldahl, 2005), men for profesjonelle utøvere, såkalte sportsmigranter, er det lagt mindre vekt på integrering (Andersson, 2008).

Som i samfunnet forøvrig handler integrering i idretten om å gi en tilhørighet hvor man kan påvirke hverandre for et best mulig samspill (Andersson, 2008). Også i toppfotballen er integrering et aktuelt tema, men "Det finnes ingen retningslinjer for dette, kun en grunnleggende forståelse av at skal du ta inn spiller fra et annet land, så må du tilrettelegge for at de skal trives og integreres i spillegruppa. Klubbene praktiserer dette ulikt." (Bergsvand, vedlegg 1). Det er altså opp til hver enkelt klubb å integrere de spillerne man henter fra for eksempel Afrika. Giulianotti og Robertson skriver at i de fleste fotballnasjoner har man et behov for å integrere spillere ikke bare sosialt og kulturelt, men også i henhold til spillestil, tempo, fysikk og normer innad i laget (2009).

I Danmark er det foretatt et studie på integrering i dansk kvinnefotball og mye av dette er overførbart til norsk toppfotball. Det anses som viktig å få spillerne inkludert i størst mulig grad og forsøke å få dem til å venne seg til kulturen og språket. De danske lagene hadde ingen klare rammer eller plan for hvordan å integrere spillerne, men de setter dem i sosiale kontekster som knytter utlendingene til sine lagkamerater gjennom å for eksempel spise som et lag. En av klubbene opererte også med en modell der de alltid hadde 2 spillere med lik bakgrunn som kan kommunisere og dermed gjøre overgangen lettere (Agergaard & Botelho, 2011).

Michael Helegbe uttalte seg i sin tid om sin tid i Brann. Han uttalte at en del av medspillerne bidro til at han hadde det bra, men han mente at Brann burde lagt bedre til rette for spillere fra utlandet for å unngå at de bare blir sittende i leiligheten utenfor trening. Han kunne tenkt seg å bo nærmere de andre på laget for å få det lettere sosialt. Helegbe sier også at klimaet var en utfordring når han flyttet fra Gambia og til Bergen (Morland, 2006) Det er altså mye man skal ta hensyn til når man skal vurdere hvorvidt man har gjennomført en vellykket integrering og videre i dette kapitlet vil jeg ta for meg andre temaer som kan påvirke integreringen i norsk toppfotball.

2.2 Utlendinger i norsk toppfotball

Utenlandske spillere har lenge vært en viktig del av norsk toppfotball, i 1994-96 utgjorde utlendinger totalt sett 5 prosent av alle eliteseriespillere i Norge. Prosentandelen økte til 15 % i 1998-2000 før man har sett en nesten konstant vekst i andelen utlendinger i norsk toppfotball. I år 2000 var det 7 spillere i tippeligaen med ikke-europeisk nasjonalitet, derunder afrikanere, et tall som økte til 45 i år 2005. Da var også nesten 30 % av spillerne i tippeligaen utenlandske (Gammelsæter & Jakobsen, 2006). Foran 2012-sesongen økte antallet utenlandske spillere i tippeligaen igjen for første gang på et par sesonger og antallet var da oppe i 106 ved sesongstart, etter at det midtveis i 2009-sesongen var det hele 139 utlendinger i tippeligaen. Blant de 106 utlendingene i tippeligaen foran 2012-sesongen var 35 av spillerne afrikanske (Bakkehaug, 2012) og Poli og Besson skriver at Norge er blant de landene hvor andelen av Afrikanske spillere er høyest i Europeisk fotball (2011).

Videre har Gammelsæter og Jakobsen satt noen kriterier for hvorvidt spillerne har lyktes i sin nye klubb eller ikke. De deler spillerne inn i 5 kategorier etter spilletid og kommer frem til at bare 41 av de 110 utlendingene i 2005 spilte mer enn 50 % av kampene. Disse tallene tar ikke

hensyn til skader, men gir likevel en klar indikasjon på at mange utlendinger som er hentet til norsk fotball ikke får så mye spilletid som man kunne forvente (2006).

Bakgrunnen for at man henter spillere fra afrikansk fotball er at "det er billigere og antakelig mindre risikofullt å hente talenter fra noen afrikanske land enn det er å ale opp egne" (Andersson, 2008, s. 47). Fotballspillere fra Afrika byr på billigere arbeidskraft (Poli, 2006) og "den unge alderen på afrikanske fotballspillere i svakere ligaer gir støtte til hypotesen om at klubber fra slike ligaer kjøper unge afrikanere billig med den hensikt å selge dem til klubber med større ressurser i fremtiden" (Poli & Besson, 2011, s. 27, egen oversettelse).

Unge afrikanere har en tendens til å migrere til et mindre antall ligaer, deriblant Norge (Poli & Besson, 2011), men her i Norge har man et større fokus på reguleringstiltak for å hindre flere utenlandske spillere enn på å integrere profesjonelle fotballspillere (Andersson, 2008).

Til tross for at det finnes en rekke utfordringer med å ha utenlandske spillere i Norge, der språk kanskje er den største (Andersson, 2008), er det også mange som lykkes. I 2006-sesongen var 6 av spillerne på VGs karing av årets lag utlendinger (Andersson, 2008). I 2011-sesongen var de 4 spillerne med høyest snitt på VGs børs av utenlandsk opprinnelse, deriblant 2 afrikanere (VG, 2011). Dette var tall som også var også gjeldende for 2010-sesongen (VG, 2010).

2.3 Lover og regler

Da jeg kontaktet NTF og spurte om regler for integrering i Norge fikk jeg følgende svar: "Det finnes ingen retningslinjer for dette, kun en grunnleggende forståelse av at skal du ta inn spiller fra et annet land, så må du tilrettelegge for at de skal trives og integreres i spillegruppa. Klubbene praktiserer dette ulikt." (Bergsvand, vedlegg 1). Til tross for at det ikke finnes noen regler som går spesifikt på integrering av utenlandske spillere i Norge finnes det en del lover og regler som påvirker mulighetene for og grunnene til å benytte seg av afrikanske spillere og jeg vil presentere noen av de viktigste i dette delkapitlet.

I 1995 fikk Jean Marc Bosman gjennomslag for sitt søksmål om hvorvidt man kan kreve penger for kontraktløse spillere og reglene for antall utenlandske spillere i en klubb, som han mente ikke fulgte Romatraktatens krav om fri arbeidsflyt. Dette medførte at man kunne gå vederlagsfritt fra en klubb til en annen og at det ikke var grenser for hvor europeere kunne spille innenfor EU/EØS-området (Gammelsæter & Ohr, 2002) Denne dommen førte til at det var åpnere for kjøp av utenlandske spillere, etter hvert også utenfor Europa. Bosman-dommen ble forøvrig ikke innført i Norge før i 1998 (Andersson, 2008).

For å hindre at dette førte til overdrevent kjøp og salg av mindreårige innførte FIFA i 2001 en lov om beskyttelse av mindreårige. Den sier at internasjonale overganger for spillere under 18 år er forbudt, mens man innad i EU må være minimum 16 år grunnet EU-lovverket (Madsen & Johansson, 2008). EU-lovverket førte også til at loven om beskyttelse av mindreårige fikk noen smutthull. Dersom foreldrene til en lovende afrikansk fotballspiller flytter til Europa av andre årsaker enn fotballen kan klubber hente barna til tross for at de er fra et annet kontinent. Afrikanere, og andre ikke EU-borgere, kan også hentes dersom de får pass i et EU-land selv om han er under 18 år (Madsen & Johansson, 2008).

Det var også mulig å hente spillere under 18 år på utvekslingsavtaler grunnet studier, noe som var tilfellet i John Obi Mikel-saken. I ettertid har Utlendingsdirektoratet(UDI) og NFF innført strengere regler for å få oppholdstillatelse for å hindre slike avtaler (Andersson, 2008).

Kravene fra UDI for oppholdstillatelse er at utøveren skal være god nok til å spille en avgjørende rolle for laget umiddelbart og NFF har derfor satt noen kriterier de anser som relevante for å vurdere spillernes kvalitet. Slik hindrer man at klubbene står fritt til å hente så mange afrikanere og andre ikke-EU-borgere de vil (Andersson, 2008).

FIFA har også innført regler for internasjonale klubbturneringer som sier at minimum 8 av de 25 spillerne man skal registrere for turneringen skal være utviklet i klubbens land og 4 av de 25 av klubben selv (Giulianotti & Robertson, 2009; UEFA, 2010). Kravet er at spillerne har spilt 3 år i klubben innen de er 21 år og dermed kan det også gjelde spillere som ikke er EU-borgere så lenge de kommer til klubben den sesongen de fylte 18 år (UEFA, 2010)

FIFA har også innført regler om utdanningskompensasjon for spillere mellom 12 og 23 år, noe som fører til at klubber får betalt for å utvikle spillere og ikke bare mister dem så fort en større klubb ønsker spilleren. Dette er gjeldende for spillere i Afrika så vel som i Europa, men medfører at spillere som har fylt 24 kan hentes langt billigere enn en spiller som er yngre enn 23 (Darby, 2011).

2.4 Globalisering i fotballen

Globalisering har virkelig gjort seg gjeldende i fotballen i dette årtusenet og spillere flytter på tvers av kontinentale grenser for å spille i mer attraktive ligaer eller for å få mer lukrative kontrakter (Giulianotti & Robertson, 2009). Dette fører til et høyere toppnivå i de beste ligaene og for de spillerne som lykkes med sin fotballkarriere er denne globaliseringen positiv. Den har også ført til et økt fokus på hvordan det afrikanske samfunnets tilstand er

(Giulianotti & Robertson, 2009), men det har også en negativ effekt. I 2008 ble det anslått at mer enn 20 000 afrikanere hadde blitt fraktet ulovlig til Europa for å bli fotballspillere (Madsen & Johansson, 2008).

Situasjonen i Norge tilsier ikke at man her til lands har hatt voldsomt mange ulovlige spillere i norsk toppfotball, men det har vært tilfeller hvor man har sett negative effekter av globaliseringen også i Norge. Mikel-skandalen skyldtes at man omgikk reglene for å få hentet en talentfull spiller til en norsk klubb og Mbaye Ba ble ikke returnert til hjemlandet slik han skulle blitt etter sitt prøvespill (Madsen & Johansson, 2008). Makhtar Thioune er en annen spiller som ble hentet til Norge på en spekulativ måte, da han ble eid av en gruppe privatpersoner mens han spilte i Sarpsborg 08 (Madsen & Johansson, 2008). Denne type kontrakter anses som den moderne tids slaveri innen fotballen og bygger på å utnytte afrikanernes situasjon (Skogvang, 2008).

Mangel på penger i afrikansk fotball fører til at de beste spillerne går til Europa (Darby, Jones & Mellor, 2005). Dersom noen afrikanske spillere presterer godt i en av de beste europeiske klubbene vil dette påvirke mobiliteten til andre spillere fra samme område på grunn av spekulative overganger hvor man forsøker å tjene penger (Skogvang, 2008). Tilstanden i de afrikanske spillernes hjemland er en viktig push-faktor når afrikanske spillere går til Europa. I europeiske klubber har man trekk-faktorer som utdanning, penger og det å bli profesjonell fotballspiller som fører til at man er villig til å flytte på tvers av kontinentale grenser (Skogvang, 2008).

Denne situasjonen resulterer i at mange afrikanske spillere forlater afrikansk fotball til fordel for en profesjonell karriere i Europa (Skogvang, 2008). Ikke alle som ønsker å forsøke seg kan få kontrakt og dette fører til at mange tusen fotballmigranter oppholder seg ulovlig i Europa på grunn av manglende ivaretagelse (Madsen & Johansson, 2008). Afrikanske spillere er i gjennomsnitt billigere i drift (Poli, 2006) og de hentes oftere med hensikt om å kunne selge dem med fortjeneste (Poli & Besson, 2011). At afrikanske spillere som spiller i Europas fem største ligaer forlot hjemlandet med en snittalder på 18,9 år byr på noen utfordringer og en transkontinental overgang fører til at man må forlate den kulturen og de omgivelsene man kjenner, noe som kompliserer tilpasningen til en ny klubb for mange (Poli & Besson, 2011).

Spillerne har ofte et sterkt forhold til sitt hjemland og de menneskene de forlater (Skogvang, 2008), noe blant annet den tidligere Rosenborg-spillere Traoré ga uttrykk for da kona og deres

datter ikke fikk flytte med til Trondheim (Løfaldli, 2009). Spilleren var inne på listen over de 50 største talentene i Europa (Kvatningen & Fredagsvik, 2007), men av diverse årsaker lyktes ikke ivorianeren i norsk toppfotball. Traoré opplevde det som tyngende å ikke ha familien sin i Norge og han følte seg ofte ensom, noe som gikk ut over hans prestasjoner (Løfaldli, 2009).

Globaliseringen av fotballen har ført til større muligheter for spillere fra nasjoner med svak økonomi eller andre store samfunnsproblemer, men det har også komplisert spillerbehandlingen og spillernes egen situasjon (Giulianotti & Robertson, 2009).

2.5 Maslows behovsteori

For at en person skal føle seg vel har man en del grunnleggende behov og Maslow har satt opp et behovshierarki som sier noe om hvilke behov som må oppfylles og hvor viktig behovene er. De første primære grunnbehovene alle mennesker har går på de fysiologiske faktorer som avgjør vår livskvalitet, som for eksempel mat, drikke og søvn. Dersom et menneske ikke får disse behovene oppfylt vil man være motivert for å få de oppfylt (Nordhelle, 2010).

Videre har man også et behov for trygghet. Alle mennesker ønsker å føle en sikkerhet og trygghet i sin hverdag for å kunne leve uten frykt. Dette gjelder spesielt for mennesker som lever i eller kommer fra områder hvor deres sikkerhet er/har vært dårlig. (Nordhelle, 2010) Man har også noen sosiale behov som må tilfredsstilles i form av å føle kjærighet og tilhørighet. Sosial tilhørighet til grupper, kollegaer, omgivelser og samfunnet er viktig for alle mennesker og dersom man ikke føler tilhørighet og en sosial tilknytning vil man ikke få oppfylt et av de grunnleggende behovene for å føle seg vel, noe som kan virke tyngende (Nordhelle, 2010). Helegbes uttalelser om at han kunne tenkt seg et tettere samhold med sine medspillere (Morland, 2006) og Traorés uttalelser om ensomhet (Løfaldli, 2009) forsterker viktigheten av at dette behovet oppfylles.

De som har oppfylt de tre grunnleggende behovene nevnt over vil også ha et ønske om anerkjennelse og status. Det å få respekt og anerkjennelse av andre for det man har prestert vil spille inn på en persons selvtillit gjennom at man føler man har prestert noe og er også et behov for at man skal føle seg vel. Dette går inn under behovet for aktelse og er det første stadiet hvor det å prestere noe blir avgjørende (Nordhelle, 2010). Når man har oppfylt dette vil behovet for personlig selvrealisering, det å kunne virkeliggjøre sine mål, bli viktig. Det å kunne utnytte sine evner og oppnå ting er viktig for alle mennesker som har oppfylt de fire

andre grunnleggende behovene (Nordhelle, 2010). Nordhelle skriver også at mennesker som opplever selvrealisering blir mer spontane og kreative og dypere forbundet med de aktivitetene de utfører. Det påvirker også individets vilje til å jobbe for andre og ikke være så opptatt av egoistiske behov (2010).

Maslows teori er kritisert for sin mangel på empirisk belegg, en type kritikk som kan retts mot mange pionerer innenfor psykologien. At det ikke finnes forskningsmessig belegg for teorien betyr ikke dette at teorien ikke gir verdifull innsikt i menneskelig psykologi. Maslow har lyktes i å identifisere menneskelige motivasjonsfaktorer og den hierarkistiske orden i mange menneskers utvikling, men den tar ikke hensyn til at det er mulig å utvikle seg annerledes og bevege seg forbi noen grunnleggende behov for mennesker som er spesielt fokuserte på å oppnå noe spesifikt (Nordhelle, 2010). Jeg velger dog å benytte meg av teorien fordi den har gode rammer for hva som skal til for at en idrettsutøver i et nytt land skal kunne prestere opp mot sitt maksimale.

2.6 Utøveren i sentrum

I dagens toppidrett har utøverne fått mer og mer spisskompetanse innen en rekke felter, men det å ivareta den enkelte helhetlig utøver er avgjørende for at disse utøverne skal lykkes. Det stilles store krav til hva utøverne må beherske og det er dette begrepet utøveren i sentrum skisserer. Her er det viktig å huske at utøveren er en 24timers-utøver og at det må tilrettelegges for utvikling også på andre arenaer enn i idretten som for eksempel studier, karriereutvikling og familie og sosialt liv (Rimeslåttén & Rimejorde, 2013). "Det er viktig at utøverne utvikles som hele mennesker - ikke ensidig innen det fysiske elementet" (Rimeslåttén & Rimejorde, 2013).

Et helhetlig menneskesyn tar utgangspunkt i at vi ikke bare har en kropp, men at kroppen og sinnet er ett. Man kan ikke se på menneskekroppen som et objekt uten følelse og det å bruke kroppen i samspill med andre er en naturlig del av det å drive idrett. Mennesket er komplekst og handler i forhold til sine omgivelser, gjennom det helhetlig menneskesyn anser som en lek (Loland, 2002). Det helhetlige menneskesynet er en idealistisk tanke og reflekterer ikke virkeligheten, men det sier noe om at det er viktig å behandle spillerne som mennesker og ikke maskiner. Man må ha forståelse for individuell utvikling og tilrettelegge for den enkelte utøveren og målet for treneren bør være å forsøke å realisere enkeltutøvernes potesial, både på og utenfor idrettsbanen (Loland, 2002)

2.7 Rasisme og antirasisme

For at en spiller skal være motivert for å prestere er han avhengig av å føle trygghet og støtte (Nordhelle, 2010). Det innebærer at spilleren kan føle seg trygg på å ikke bli hetset av med- og motspillere, tilskuere og relevante andre. Norsk og skandinavisk historie vitner om at hudfarge har vært en grunnleggende kategori for å skille folk - og nasjoner - fra hverandre (Furumo, 2003; Moldrheim, 1999; Moldrheim, 2001, Tolvhed, 2005. Sitert i Andersson, 2008, s. 14).

Ifølge Giulianotti er det fremdeles vanlig å skille mellom spillere innad i et lag basert på spillernes etnisitet. Bruken av hvite spillere i sentrale roller som er assosiert med intelligens, lederskap og andre mentale styrker og bruken av mørke spillere i roller hvor fysiske ferdigheter er det viktigste er en vanlig måte å skille mellom spillere basert på etnisitet (2005).

Dette kan anses som rasisme, og da ikke i form av eksplisitte utrop og lignende, men det kan være "andre former for skjult diskriminering, i tradisjonelle klubbkulturer, i stereotypier om spillere fra andre land og i manglende evne/vilje til aktivt arbeid med rekruttering av trenere og ledere med minoritetsbakgrunn." (Andersson, 2008, s. 126). Robbie Russel har uttalt at alle mørke toppspillere i Norge har opplevd rasisme, men da er det i mange tilfeller mer skjulte former for diskriminering (Andersson, 2008).

Det har også vært noen grove tilfeller av rasisme i Norge og i 2004 ble Russel blant annet spyttet på og sjikanert på det groveste verbalt i tillegg til at det ble kastet objekter mot ham (Johannesen & Vågenes, 2004). Siden den gang har det vært gjennomført en rekke antirasistiske prosjekter. På slutten av 1990- og starten av 2000-tallet ble det satte et større fokus på rasisme og antirasisme i Norge, også i fotballen. "Det er flere positive tendenser, blant annet NFFs og NISOs arbeid mot diskriminering og for inkludering i fotballen. Begge institusjoner ser fotball som et middel til integrering av antirasisme i den norske befolkningen generelt." (Andersson 2008, s. 125.)

"NISOs arbeid med elitespillere gjennom Rødt Kort Rasisme er antakelig det hittil mest konkrete forsøket på holdningsarbeid rettet mot elitenivået." (Andersson, 2008, s. 125). Andersson henviser til at NISO og Folkehjelpen hadde varierte erfaringer med klubbenes engasjement i dette arbeidet. Videre viser hun også til at mange sportsjournalister er skeptiske til enkelte klubbers integrerings- og antirasismearbeid, noe som også er gjeldende for de sportsmigrantene de engasjerer (2008). Dette arbeidet er avgjørende for trivsel og trygghet

hos afrikanske spillere (Andersson, 2008). Et fravær av rasisme og nedtrykkende holdninger i en klubb vil være positivt for spillernes prestasjon da følelsen av trygghet og sosial tilknytning vil føre til at utøveren er mer motivert for å prestere (Nordhelle, 2010). For å utnytte spillernes potensial er det derfor avgjørende at klubbene jobber seriøst med integrering og antirasisme.

3.0 Metode

Dette kapitlet omhandler metode og jeg vil her gjøre rede for hva metode betyr og hvilken metode jeg vil benytte meg av. Jeg vil også begrunne dette valget og drøfte hvorfor jeg velger å benytte meg av denne metoden i tillegg til å beskrive fremgangsmåten for mitt studie.

3.1 Hva er metode?

Metode er "læren om de verktøy en kan benytte for å samle inn informasjon" (Halvorsen, 2002, s. 13). Videre skriver Halvorsen at det er "en systematisk måte å undersøke virkeligheten på." (2002, s. 13). Det er med andre ord et verktøy man bruker for å undersøke virkeligheten og systematisere informasjon som er relevant for problemområdet. Den metoden man velger vil være med på å bestemme hva man finner og hva man ser etter (Halvorsen, 2002).

Forskning deles inn i to hovedstrategier, kvalitative og kvantitative studier. Kvalitative studier handler om å innhente data som i best mulig grad beskriver problemområdet og drøfte disse dataene, mens kvantitative studier handler om å innhente en stor mengde data som beskriver problemområdet og gjøre en analyse av dataene (Denscombe, 2010).

3.2 Valg av metode

Når jeg har foretatt mitt valg av fremgangsmåte har jeg gjort en rekke vurderinger og disse vurderingene er først og fremst tatt med utgangspunkt i min problemstilling.

Problemstillingen lyder som følger:

Hvordan har integreringen av afrikanske spillere i norsk toppfotball fungert siden år 2000?

Da oppgaven omhandler spillere av en bestemt etnisitet og da antallet afrikanske spillere i norske klubber er relativt begrenset vil data om spesifikke spillere kunne medføre etiske dilemmaer. Dermed vil det å gjennomføre intervjuer kunne medføre at man oppgir sensitiv informasjon, noe som fører til at det må søkes til NSD for å kunne innhente data vedrørende temaet. Når det kommer til spørreskjemaer vil disse omfatte for få respondenter til å gi det jeg anser som valid informasjon. Det vil være ressurs- og tidkrevende å søke NSD og gjennomføre intervjuer eller utarbeide spørreskjemaer som vil ha mange nok respondenter til å være valide. Jeg har derfor valgt å benytte meg av litteraturstudie som metode. Denne metoden vil gi meg mulighet til å dekke problemområdet på en tilfredsstillende måte og vil samtidig medføre at prosessen kan startes umiddelbart da jeg ikke må avvente svar fra NSD.

Jeg velger med bakgrunn i min problemstilling å benytte meg av en kvalitativ innsamlingsmetode, da det med hensyn til problemstillingen er de kvalitative dataene som gir en best mulig forståelse av problemområdet.

Fordelene med å gjennomføre et litteraturstudie er at man har tilgang på tidligere data og kan basere seg på tidligere forskning. Dette fører til at man kan gjøre et grundig arbeid i forhold til den avsatte tiden. De dataene man finner og videreformidler er permanente og består av tilgjengelig informasjon som kan etterprøves og sjekkes av andre (Denscombe, 2010).

3.3 Beskrivelse av metode

Litteraturstudie som metode bygger på å innhente informasjon fra tidligere utført forskning og annen informasjon som sier noe om temaet. Magnus og Bakketeig definerer et litteraturprosjekt slik "Med et litteraturprosjekt menes en oppgave som systematiserer kunnskap fra skriftlige kilder. Å systematisere betyr å samle inn, gå kritisk gjennom og sammenfatte." (2000, s.37). Målet med et litteraturstudie er altså å sammenfatte det man finner av data fra tidligere nedskrevde kilder og systematisere dem for å samle kunnskap som kan være til nytte for andre. Et litteraturstudie "tar ikke sikte på å fremskaffe ny kunnskap, selv om nye erkjennelser kan komme frem når man sammenstiller kunnskaper som tidligere bare er beskrevet bitvis." (Magnus & Bakketeig, 2000, s.38). Målet er altså ikke å komme frem til noe nytt, men når man reflekterer over og systematiserer tidligere nedskrevet kunnskap kan det oppstå kunnskap som man tidligere ikke har vært bevisst på.

Ifølge Bell (1987) handler et litteraturstudie om å innhente så mye informasjon som mulig innenfor sine tidsrammer og deretter analysere de dataene man har fått inn for å organisere den tidligere forskningen slik at man kan belyse forskningen på en annen måte. Målet er å skape relasjoner mellom de faktaene man finner og forsøke å belyse forskningsområdet med så mye informasjon som mulig (Bell, 1987).

Når man skriver et litteraturstudie er det avgjørende å foreta en kritisk gransking av den litteraturen og forskningen man benytter seg av. Man skal ha foretatt en grundig undersøkelse av tilgjengelig teori og videre forsøke å presentere det på en mest mulig innsiktsfull måte slik at man gir leseren et bilde av situasjonen rundt problemstillingen og samtidig presenterer de viktigste spørsmålene innenfor emnet (Bell, 1987). Det er også viktig at man presenterer alt man finner av data, både det som taler for og i mot innen problemområdet, for så å gjøre en vurdering av disse dataene (Bell, 1987).

3.4 Inklusjonskriterier

Når man skriver et litteraturstudie må man gjøre mange vurderinger i forhold til hva prosjektet skal omfatte og i forhold til hvilke data man skal inkludere i oppgaven. Det er en rekke faktorer som begrenser utvalget og jeg vil her presentere de faktorene som er gjeldende på et generelt grunnlag og videre presenterer jeg hvilke kriterier jeg setter for hvorvidt dataen skal inkluderes i min oppgave eller ikke.

Ifølge Denscombe (2010) bør man søke dokumenter som har kredibilitet, er valide og opplyser om fakta. At dokumentene har kredibilitet vil si at de er til å stole på og man har en rekke kriterier som sier noe om en utgivers kredibilitet. Dersom utgiveren eller utgivermagasinet er velrenomerte kan man anta at innholdet er faktabasert, men man bør allikevel vurdere om referansene og forskningen virker å være reell og om det kan være et bestillingsverk som skal tale til fordel for en person eller et firma og dermed ikke gir et objektivt bilde av realiteten (Denscombe, 2010). At dokumentene er valide vil si at de skal være autentiske og ekte, ha en klar og tydelig betydning og være representative for fagområdet (Denscombe, 2010).

Denscombe oppgir også noen kriterier for hvilke type dokumenter og artikler som bør inkluderes. Offentlige dokumenter og forskning eller artikler utgitt av velrenomerte firmaer, personer eller magasiner er oftest til å stole på (2010). Ellers kan man inkludere det som kan være av relevans, men man må vurdere det faglige innholdet og substansen i for eksempel aviser, møtoreferater, memoer og brev. Det er her viktig at innholdet er faglig begrunnet og ikke er basert på personlige meninger eller utspill som ikke er faktabaserte (Denscombe, 2010). Når det kommer til internettkilder gjelder det også å vurdere det faglige innholdet og kildens kredibilitet og validitet.

Når det kommer til mine inklusjonskriterier har jeg satt følgende begrensninger:

- Litteratur og artikler skal ikke være eldre enn år 2000.
- Litteraturen skal være på norsk, svensk, dansk eller engelsk.
- Artikler skal være innhentet fra anerkjente databaser.
- Litteratur og artikler skal ha tilfredsstillende kredibilitet og validitet.
- Evt. statistikk skal være basert på antall/mengder som gjør tallene troverdige og utelukker muligheten for at de er tilfeldige.

3.5 Begrunnelse for valg av inklusjonskriterier

Jeg har valgt mine inklusjonskriterier ut i fra de generelle retningslinjene som er oppgitt i 3.4. Jeg stiller krav til at de dataene jeg henter inn skal være valide og ha kredibilitet og jeg søker primært dokumenter fra fagpersoner eller firmaer som er anerkjente. Jeg er opptatt av at den informasjonen jeg videreformidler skal være reell og ha bakgrunn i virkeligheten. Dette er også gjeldende for statistikk og tall som oppgis.

Den litteraturen jeg søker skal være på norsk, svensk, dansk eller engelsk da dette er de språkene jeg mestrer på et tilfredsstillende nivå. Dersom jeg skulle benyttet meg av artikler på andre språk kunne det potensielt sett oppstått tilfeller hvor jeg misforstod deler av budskapet og dermed videreformidlet feilaktig informasjon. Litteraturen skal også være nyere enn år 2000 for å være relevant for min problemstilling som tar utgangspunkt i tiltak etter år 2000. Da det ikke var veldig aktuelt å integrere afrikanske spillere i norsk toppfotball før år 2000 (Gammelsæter & Jakobsen, 2006) vil det heller ikke finnes nevneverdig litteratur å oppdrive som er utgitt før 2000.

3.6 Fremgangsmåte ved innhenting av data

Når man skal innhente data til et litteraturprosjekt som dette er man avhengig av å gjennomføre en omfattende og systematisk søk etter fagstoff som er relevant for min problemstilling. Jeg vil her beskrive hvordan jeg har gått frem for å finne de dataene jeg har benyttet meg av i min oppgave.

Mitt søk etter relevant litteratur startet med å kontakte personer jeg vet har kunnskap om området. Jeg kontaktet lærere ved høyskolen, ressurspersoner jeg kjenner til innen fotballen i tillegg til at jeg sendte ut mail til alle tippeligaklubbene for å etterspørre informasjon om tiltak og spørre etter relevant litteratur eller tips om andre fagpersoner jeg kunne kontakte. Jeg har også kontaktet Norges Fotballforbund (NFF) og Norsk Toppfotball (NTF) for å utnytte de nasjonale ressursene som finnes innen toppfotballen. Jeg fikk svar fra flere og har fått samtykke til å benytte meg av de svarene jeg bruker i denne oppgaven.

Videre har jeg benyttet meg av skolebiblioteket og funnet frem til de seksjonene som kan inneholde relevant informasjon og deretter sett gjennom den litteraturen jeg har sett på som potensielt nyttig. I den litteraturen som har vært relevant har jeg også gått gjennom referanselisten for å se etter mulige kilder der.

Deretter startet jeg å søke etter artikler i de databasene som kunne gi meg relevant informasjon. Jeg har brukt databasene SportsDiscuss, BibSys og EBSCOHost og gjennomført følgende søk:

- Football Africa
- Integration AND norway NOT disability
- Football AND migrants AND africa
- Football AND talent AND migration
- Migration AND football
- Sports migration
- Sporting migrants
- Integration AND football
- Foreign* Recruitment
- Globalisation AND football
- Integrering AND fotball
- utlendinger AND fotball
- Idrettsmigrasjon
- Sportsmigrasjon
- Migrasjon OR migrering AND fotball

Jeg gjennomførte søkene "Peer Reviewed" først, men valgte å utelate dette for å ikke begrense antallet artikler søkene kunne resultere i.

3.7 Bearbeiding av innhentet data

Under bearbeidingen av den innhentede dataen vurderte jeg først om materialet fulgte de inklusjonskriteriene jeg hadde satt og deretter gjorde jeg en vurdering av relevansen i artiklenes innhold. Jeg gikk deretter gjennom de artiklene jeg anså som relevante for å finne fagstoff eller muligheter for nye søkeord og lignende. I prosessen noterte jeg ned det som kunne være av relevans og organiserte det deretter ut i fra innhold.

3.8 Utvalg

Gjennom de søkene jeg gjennomførte fant jeg en del data jeg anså som relevant i forhold til min problemstilling og dette er de artiklene jeg har benyttet i min besvarelse:

- Poli, R & Besson, R (2011) *From the South to Europe*.
- Gammelsæter, H. & Jakobsen, S. E. (2006) *Utlendinger og spillerutvikling i norsk fotball*.
- Andersson, M. (2008) *Flerfarget idrett - Nasjonalitet, migrasjon og minoritet*.
- Agergaard, S. & Botelho, V. (2011) *Female football migration*.
- Giulianotti, R. & Robertson, R. (2009) *Globalization & Football*.
- Nordhelle, G. (2010) *Motivasjon - hva driver mennesker til handling?*
- Madsen, L. B. & Johansson, J. M. (2008) *Den forsvunne diamanten - historien om fotballens mørke bakside*.

3.9 Etske betraktninger

Integrering av afrikanske spillere i norsk toppfotball er et problemområde som omberammer et relativt begrenset antall individer og derfor må man være forsiktig med hvilke opplysninger man oppgir. Man må vurdere hvorvidt den forskningen man viderefremidler påvirker noens personlige integritet. Ved å benytte meg av et litteraturstudie slipper jeg å tenke på personers rett til å være anonyme, hvilke etiske linjer jeg må følge for intervjuer eller spørreundersøkelser (Halvorsen, 2002). Det er ikke noe behov for å informere om retningslinjer, innhente samtykker osv., men jeg er allikevel nødt til å utvise diskresjon ovenfor de jeg skriver om. Jeg vil kun bruke navn i denne oppgaven dersom det tidligere er publisert artikler som oppgir identiteten til disse personene. Jeg må også unngå å henge ut personer, klubber, bedrifter og lignende (Halvorsen, 2002).

Man skal også unngå systematisk utvelgning av data og ikke bruke håndplukkede eksempler. Det er altså ikke slik at man skal vinkle data for å passe best mulig overens med de meninger man selv står for (Halvorsen, 2002).

3.10 Metodekritikk

Å benytte seg av en spesifikk metode er nyttig for å effektivisere prosjektarbeidet og for å gjøre det enklere å systematisere de dataene man finner, men det vil alltid være noen svakheter ved å benytte seg av en metode og jeg vil her presentere noe av den kritikken man har mot litteraturstudier.

En av ulempene er at man ikke kan vite noe definitivt om kildenes kredibilitet. I kapittel 3.4 viste jeg til hva som er gjeldende for å vurdere en kildes kredibilitet og selv om man finner data fra det som virker som seriøse aktører må man være kritisk til den forskningen man skal benytte seg av. Dette er for å unngå at man videreformidler informasjon som ikke er valid. (Denscombe, 2010).

En annen ulempe kan være at de dataene man finner er av sekundær grad og at forskningen ikke nødvendigvis er gjennomført for å dekke det temaet man leter etter. Det kan dermed være tilsiktet til annen bruk enn det man ser etter og gi et annet inntrykk enn hva som var tilsiktet (Denscombe, 2010). Det er også mulig at dataene er såkalte sosiale konstruksjoner, hvilket vil si at de er produsert for en persons eller et firmas gode og ikke nødvendigvis gir et objektivt bilde av realiteten. Dette kan medføre at dataene ikke reflekterer virkeligheten eller gir et annet inntrykk enn hva de i utgangspunktet burde gi (Denscombe, 2010).

Et annet potensielt problem med bruken av et litteraturstudie er at jeg kan får mangelfulle funn på grunn av manglende søkeord. Her kan det være ord som ville gitt bedre treff enn de jeg har funnet eller kombinasjoner av søkeord som kunne gitt treff som var mer relevante for min problemstilling.

Det kan også ha oppstått et fokus på utvalg som stemmer med mine erfaringer da det er fort gjort å overse opplysninger som ikke stemmer overens med de erfaringer man har bygd seg opp gjennom sin tilstedeværelse i et miljø. Det er da lett for at fokuset dreies mot et personlig ståsted (Magnus & Bakketeig, 2000), men da man i henhold til teorikapitlet ser mangelen på tiltak siden år 2000 er det lite som tyder på at andre opplysninger skal være korrekte.

Man har også noen andre potensielle feilkilder eller mangler som en følge av mine inklusjonskriterier og søkeord. Det er mulig at det finnes litteratur eller artikler som er eldre enn år 2000, men som inneholder nyttig informasjon jeg har utelukket. En annen potensiell feilkilde kan være språk da jeg kun har søkt etter litteratur på norsk, svensk, dansk eller engelsk. Det kan være at dette utelukker en god artikkel på for eksempel spansk og dermed begrenser antallet mulige resultater. Grunnen til at jeg ikke inkluderer litteratur på andre språk er at jeg ikke behersker andre språk i stor nok grad til å være sikker på at den informasjonen jeg henter ut er valid.

4.0 Resultat og drøfting

Med utgangspunkt i min problemstilling, teori og metode skal jeg fremlegge resultatene og drøftingen av mine data. Jeg vil vurdere den teorien jeg har benyttet meg av og drøfte de dataene jeg har funnet. Jeg vil forsøke å danne et helhetlig bildet av hvordan integreringen av afrikanske spillere i Norge foregår og hvilke faktorer som spiller inn på denne prosessen. Jeg vil også gjøre en vurdering av hvordan man kan bedre integreringen i norsk toppfotball.

De første afrikanske fotballproffene kom til Norge på slutten av 90-tallet, men det var først etter årtusenskiftet at det ble vanlig med afrikanere på norske fotballarenaer. I forkant av 2012-sesongen var det 35 afrikanske spillere i Tippeligaen (Gammelsæter & Jakobsen, 2006) og dermed er ligaen blant de europeiske ligaene med høyest andel afrikanske spillere (Poli & Besson, 2011). Den høye andelen afrikanere betyr at integreringen av afrikanske spillere vil være viktig for å forvalte sine ressurser på en best mulig måte.

4.1 Regler

I dag har man ingen nasjonale regler eller retningslinjer for hvordan integreringen skal foregå (Bergsvand, vedlegg 1), men etter Bosman-lovens inntreden i norsk fotball i 1998 har det blitt mer og mer nødvendig å se på hvordan man skal behandle utenlandske spillere som da kom til landet langt friere enn før dommens inntreden (Andersson, 2008). Senere har det kommet regler som begrenser inntaket. Blant annet FIFAs lov som begrenser inntaket til å ikke omfatte spillere under 18 år fra andre kontinenter (UEFA, 2010). Jeg vil da tro at denne regelen fører til at integreringen blir noe mindre kompleks da det å få inn enda yngre spillere antagelig ville bydd på enda større utfordringer med tanke på de behov som finnes i henhold til Maslow (Nordhelle, 2010). Jeg antar at trygghetsfølelsen hos spillere som er eldre enn 18 år er større enn hos spillere på 16 år og yngre når de må forlate familien og den kulturen de kjenner.

Klubber som ønsker å delta i internasjonale turneringer er også avhengig av å ha et gitt antall egenutviklede spillere. Dette utelukker ikke afrikanere, men dersom de skal kunne registreres som egenutviklede må de hentes som 18-åringer og ha vært i Norge i minimum 3 år (UEFA, 2010). Henter man en ung afrikaner kan den faktiske verdien for klubben være enda større dersom spilleren liker seg i klubben og landet og dermed ønsker å bli. Dette krever at man har en vellykket integrering og et miljø som fører til at spilleren knytter bånd til klubben.

Det er dog ikke bare unge afrikanere som er interessante for europeiske og norske klubber. Etter innføringen av regelen om utdanningskompensasjon for spillere som er yngre enn 23 år kunne det bli veldig kostbart å hente en norsk 21-åring som har vært tilknyttet klubber gjennom hele karrieren (Darby, 2011). Dermed kan det bli mer attraktivt å hente kvalitetsspillere som er 24 år eller eldre for mindre penger, men norske spillere på høyt elitenivå er sjelden tilgjengelig uten kontrakt. I Afrika er det spillere på landslagsnivå som ikke har noen kontrakt og som er tilgjengelig for norske klubber (Madsen & Johansson, 2008). Dette betyr at man kan hente spillere på et svært høyt nivå for en billig penge, men det stilles da selvfølgelig krav til at spilleren integreres godt dersom han skal prestere.

4.2 Tilrettelegging for behov

Målet med å hente afrikanske spillere er som regel å tjene penger på å utvikle spilleren (Poli & Besson, 2011) i tillegg til å tilføre kvalitet i laget. For at man skal kunne selge spillerne for de summene det har vist seg at man kan få for afrikanere i norsk toppfotball er man avhengig av at disse spillerne presterer. For at de skal kunne prestere må forholdene ligge til rette for det og her må man i henhold til Maslows behovsteori sørge for at spillerne får sine fysiologiske, sikkerhetsmessige og sosiale behov oppfylt (Nordhelle, 2010). Dersom disse kravene er oppfylt vil man kunne etterstrebe sine vekstbehov. Det er når man har motivasjon til å oppfylle disse vekstbehovene at man vil utvikle seg i størst grad og søke etter å prestere på et høyest mulig nivå og fungere best mulig i samspill med andre (Nordhelle, 2010).

Man må også bevisstgjøre samfunnet og tilskuerne på viktigheten av å behandle spillerne skikkelig. Holdninger i samfunnet og i supportergrupper kan være avgjørende for en spillers forhold til klubb og land. Dersom man opplever rasistiske og nedtrykkende holdninger kan dette gå utover spillernes følelse av sosial tilknytning (Andersson, 2008). Holdninger er også viktig innad i klubben og spillernes og støtteapparatets innstilling til nye spillere fra Afrika er avgjørende for at de nye spillerne skal føle seg velkomne og kunne prestere (Andersson, 2008).

Russels uttalelser om at alle mørke toppspillere i Norge har opplevd rasisme bør være et varseltegn, selv om Norge ikke er blant de landene hvor rasisme er et omfattende problem i fotballen (Andersson, 2008). Holdningsskapende og antirasistiske organisasjoner og tiltak er viktig for mørke spilleres trygghetsfølelse og for deres sosiale bånd til samfunnet og kulturen, noe som i henhold til Maslows behovsteori kan bidra til økt grad av aktelse og selvrealisering (Nordhelle, 2010), noe jeg antar vil påvirke prestasjon i positiv retning da det påvirker

individets vilje til å prestere noe, individets spontanitet og kreativitet i tillegg til viljen for å legge ned en innsats for andre (Nordhelle, 2010).

4.3 Tilrettelegging for prestasjon

Målet med å hente afrikanere til Norge er som nevnt oftest å tjene penger på spilleren (Poli & Besson, 2011), noe man gjør gjennom å hente spilleren billig og selge dyrt. Dette kreves at de presterer og da må forholdene ligge til rette for at de skal prestere opp mot sitt maksimale nivå. Det krever også at klubbene gjør en god vurdering av kvaliteten og potensialet hos spilleren de henter. Mange afrikanere hentes på prøvespill til norske toppfotballklubber og her vurderer man i løpet av en avsatt periode om spilleren er god nok eller ikke (Madsen & Johansson, 2008).

Mbaye Ba var toppscorer i senegalesisk toppserie, ble kåret til seriens nest beste spiller og debuterte på Senegals A-landslag som 21-åring. Det samme året ble han hentet til Norge på prøvespill for en norsk klubb på nest høyeste nivå, men av diverse årsaker lyktes han ikke i å få kontrakt (Madsen & Johansson, 2008). Kante Guyan har vært landslagskeeper for Elfenbenskysten og var i en årrekke den beste keeperen i landets eliteserie, men heller ikke han fikk kontrakt da han forsøkte seg i en norsk klubb på nest høyeste nivå (Madsen & Johansson, 2008).

Hva er årsaken til at spillere på et slikt nivå ikke får kontrakt i Norge? Dette er et spørsmål som blir enda mer aktuelt når over halvparten av utlendingene i norsk toppfotball ikke en gang spiller halvparten av kampene (Gammelsæter & Jakobsen, 2006). Dersom spillere på et slikt nivå ikke er gode nok, bør de som hentes være av enda bedre kvalitet. Det er sannsynligvis ikke tilfellet. Ofte er prøvespillene korte og på vinterstid. Spillerne snakker lite engelsk og får sjelden tid til å tilpasse seg før de blir sendt bort, til tross for at man potensielt sett kan få en spiller av god kvalitet (Madsen & Johansson, 2008).

Dersom man utførte en bedre bakgrunnsjekk, gjorde en bedre jobb med å integrere spillerne og la bedre til rette under prøvespillet kunne man potensielt sett få mer ut av en spiller som for eksempel Mbaye Ba. En spiller på 1,93 m som avsluttet sesongen 4 måneder tidligere og aldri har opplevd vinter har dårlige forutsetninger for å prestere i en liten gymsal på vinterstid i et land han aldri har vært i tidligere og uten muligheter for å kommunisere effektivt (Madsen & Johansson, 2008). Dersom man hentet spillerne på prøvespill når de er i form og på et tidspunkt hvor klimaforskjellene ikke er så store vil jeg anta at man kunne gjort en mer

rettferdig vurdering av spillerens ferdigheter. Helegbe nevnte klimaforskjellene som en stor utfordring under oppholdet i Brann (Morland, 2006) og derfor kan det lønne seg å hente spillerne på sommeren når temperaturen er nærmest det afrikanere er vant til.

4.4 Hvordan integrere

Når spillerne først har fått kontrakt er det også avgjørende å legge til rette for at spillerne skal integreres så godt og raskt som mulig. Afrikanske fotballspillere er sjelden hentet inn for å bli i klubben gjennom hele karrieren (Poli & Besson, 2006), men man må fortsatt integrere dem. "Integrering på kort sikt handler om prosessen for at nyankomne innvandrere raskt kan komme inn i samfunnet" (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a). Det vil også være avgjørende å få dem integrert i klubben og spillergruppen så raskt som mulig og her vil det også være et behov for å la spilleren tilpasse seg spillestil, tempo og fysikk i sin nye klubb (Giulianotti & Robertson, 2009). Når man skal la noen tilpasse seg i en ny gruppe vil det ta tid før vedkommende er i stand til å yte sitt beste og det er viktig at klubben er tålmodig og jobber aktivt med å legge til rette for at det skal være lettest mulig å integreres (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a).

Det er også viktig å huske at integrering er en tosidig prosess. Spilleren må selv også legge ned en innsats for å integreres. "Dette er i tråd med EUs definisjon av integrering som » en dynamisk toveisprosess, der både innvandrere og landet de kommer til tilpasser seg hverandre." (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a). Spilleren må altså være like engasjert i sin egen integrering som klubben for å få en mest mulig vellykket integrering. Den utfordringen som kanskje er størst for nye spillere i Norge er språket og det at spilleren aktivt forsøker å lære seg språket vil være avgjørende for hvor effektivt spilleren kan kommunisere med sine medspillere og andre i klubben (Andersson, 2008).

4.5 Sosiale relasjoner

Det er dog opp til klubben å tilrettelegge for at spilleren skal være motivert for å integrere seg. Hvis klubben har et støtteapparat som følger opp spillerne og sørger for å sosialisere dem vil det bidra til en bedre integrering og det å sette dem i sosiale kontekster som knytter dem til sine lagkamerater vil gjøre det lettere å lære seg språk, tilpasse seg til kulturen og å sosialisere seg på egenhånd (Agergaard & Botelho, 2011). I Danmark har man testet ut en modell der man alltid har 2 spillere med lik bakgrunn slik at de har noen å kommunisere med, noe som kan gjøre overgangen lettere (Agergaard & Botelho, 2011). Traoré nevner 3 andre

utenlandske spillere som de han bruker mest tid med (Løfaldli, 2009) og det å ha andre som er i samme situasjon kan gjøre det enklere å bli en del av gruppen. Det er da viktig at man også har et sosialt samspill med resten av gruppen og at det ikke dannes sosiale klikker, små grupper innad i laget, da dette kan virke negativt inn på gruppens prestasjoner (Vealey, 2005).

Michael Helegbe skulle ønske at det var lettere å være sosial med sine medspillere og mener det hadde vært positivt om klubben la til rette for at man hadde ting å gjøre utenfor trening. Dersom man hadde sørget for at spillerne bodde nærmere hverandre mener Helegbe det ville blitt lettere å være sosial med sine medspillere (Morland, 2006). Jeg tror at det å sørge for at de afrikanske spillerne får muligheten til å bli kjent med sine nye lagkamerater, byen de har flyttet til og engasjementet rundt klubben er avgjørende for at de skal trives i klubben og ha motivasjon for å integrere seg i best mulig grad. Det å oppfylle de sosiale behovene spillerne har, som for eksempel tilknytning til en gruppe (Nordhelle, 2010), er viktig også utenfor treningsfeltet.

Det er viktig at klubben husker at utøveren ikke kun er en maskin som skal fungere på treningsfeltet, men har et liv også utenfor feltet. Klubben må legge til rette for utvikling også på andre arenaer enn idretten for at utøveren skal være tilfreds og lykkes i sin idrett. Å la spillerne utvikle seg som mennesker og ikke bare fokusere på det fysiske elementet (Rimeslått og Rimejorde, 2013). Her antar jeg at det å tilfredsstille deres sosiale og kulturelle behov vil bidra til å integrere spillerne. Et helhetlig menneskesyn ser på mennesket som en helhet og viser til at det er viktig at utøverne får utvikle seg i samspill med andre for å realisere sitt potensial, både som spiller og utenfor idretten (Loland, 2002).

4.6 Tiltak for å bedre integreringen

Når jeg kontaktet toppfotballklubbene i Norge vedrørende deres tiltak for å integrere afrikanske spillere ga en av klubbene følgende svar (klubb ikke oppgitt):

"Dette er en stor svakhet blant de Norske lagene, man henter utenlandske spillere uten plan videre i forhold til integrering og forventer bare at de skal lykkes.. Når det gjelder integrering så trur jeg de fleste klubbene har en hel del og hente...

Vi i [redacted] har vært alt for dårlige på det og det er nok en stor grunn til hvorfor ikke de Afrikanske spillerne har lyktes hos oss til tross for gode utgangspunkt.

Vi har en Velkommen til [redacted] mappe som inneholder info rundt byen og ting som finnes. Samt system som ivaretar boende, bank og andre praktiske ordninger. Men den hverdagslige oppfølgingen kunne absolutt vært bedre men det går dessverre på ressurser." (Vedlegg 2)

Dette viser at integrering er et aktuelt tema og at norske klubber er bevisst på at man ikke utnytter det potensialet som finnes hos de afrikanske spillerne de har hentet. Videre skriver de at den hverdagslige oppfølgingen ikke er bra nok, noe jeg antar er kritisk når en spiller skal integreres i en ny kultur.

Når man skal hente en afrikansk spiller til Norge er det noen faktorer jeg mener det vil være avgjørende å vurdere. Dersom man skal få en utøver til å prestere er man som nevnt avhengig av at forholdene ligger til rette for det (Nordhelle, 2010), og dersom man skal kunne legge til rette antar jeg at man må kjenne til utøverens bakgrunn. Det å gjøre en grundig sjekk av utøverens bakgrunn kan være avgjørende for hvor godt man klarer å integrere spilleren. Å kjenne til spillerens kultur og språkkunnskaper er viktig for å vite noe om hvordan man skal starte integreringen og hvilke tilpasninger som må gjøres for den enkelte spiller (Giulianotti & Robertson, 2009). Det å kjenne til spillerens private forhold er noe jeg antar vil være viktig med tanke på trykksbehovet, da afrikanske spillere ofte har et tett forhold til sin familie og er opptatt av at familien skal ha det bra, være trygge og økonomisk sikret (Giulianotti & Robertson, 2009).

Oppfølgingen av nye spillere er også viktig. At noen i samfunnet, da hovedsaklig i klubben, sørger for at spillerens grunnleggende behov dekkes og gir dem mulighet til å etablere seg i en ny kultur og nytt klima vil ha stor betydning for den kortsiktige integreringen (Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet, 2011a). Det er også andre ting som har stor betydning for hvordan en spiller opplever den nye kulturen og for hvorvidt spilleren klarer å prestere. Matvanene i Afrika er relativt forskjellig i forhold til hva som er tilfellet i Norge og det å spise som en toppidrettsutøver er viktig. Erik Hamrén trente tidligere Afonso Alves i Örgryte og sa følgende om matvanene til brasilianeren: "Afonso var et fantastisk talent, men var ødelagt etter hver trening. Da jeg var i Brasil, og så hva de spiste, forsto jeg hvorfor" (Myren, 2008). Jeg går ut i fra at matvanene hos en afrikaner er like langt unna de europeiske som tilfellet er for brasilianske spillere og at oppfølging av ernæring kan være viktig for at afrikanere skal prestere i norsk toppfotball.

Å sørge for at spilleren får akseptable boforhold som fører til at han føler at sine grunnleggende behov oppfylles er også avgjørende for at spilleren skal være motivert for å

prestere (Nordhelle, 2010). Å sørge for at spilleren bor på et sted som dekker de behov som finnes og legger til rette for de ønsker spillerne har kan være avgjørende for trivselen. Dette innebærer blant annet at det tilrettelegges for de sosiale forholdene, for eksempel gjennom å sørge for at de bor nært lagkamerater og slik kan få en tettere tilknytning til sine medspillere, noe Helegbe nevnte som en faktor som kunne vært avgjørende for trivselen (Morland, 2006).

Fotballspillere kan ikke deles inn i et sett med arbeidskarakteristikker og et sett med sosiale karakteristikker og det er derfor viktig at klubben tar vare på den sosiale personen og ikke bare den fysiske spilleren (Agergaard & Botelho, 2011). Dette stemmer overens med det å ha utøveren i sentrum og å ta vare på hele mennesket og ikke bare fokusere på prestasjon dersom man ønsker spillere som presterer på best mulig nivå (Rimeslåttén og Rimejorde, 2013; Loland, 2002). Det er ikke bare det sportslige som har betydning for en utøvers motivasjon og gjennom å legge til rette for at spillerne får utvikle sitt sosiale nettverk kan dette føre til at de opprettholder kontakten med klubben og videre kan bidra til en bedre integrering på et senere tidspunkt (Agergaard & Botelho, 2011).

For å ivareta spillerens sosiale liv i så stor grad som mulig må man også ta hensyn til spillernes familiære forhold. Det å legge til rette for at utøverne skal kunne opprettholde kontakt med familien i hjemlandet og kunne ha med seg eventuell kone og barn vil være viktig for spillerens trivsel (Andersson, 2008; Løfaldli, 2009) og behovstilfredsstillelse (Nordhelle, 2010). Den tidligere Sogndal-spilleren Elvis hadde problemer med å få hentet kjæresten til Norge (Andersson, 2008) og Traoré følte seg svært tynget over å ikke få kona og datteren i Norge. Han mener det ville vært lettere å prestere dersom de hadde vært i Norge og selv om det er UDI som avgjør om de får oppholdstillatelse eller ikke bør klubbene legge til rette for at spillerne kan ha sin nærmeste familie tilstede (Løfaldli, 2009).

Jeg tror også at det å aktivisere og sosialisere spillerne i større grad vil bidra til at integreringsprosessen går lettere. Agergaard og Botelho nevner aktiviteter og sosiale sammenkomster utenfor fotballbanen som noe av det sportsmigranter finner mest motiverende for å aktivt integreres (2011) og jeg tror at det å huske at spillerne er sosiale vesener og ikke maskiner er noe av det viktigste for klubber som ønsker å bli gode på integrering. Å gi spillerne en sosial arena utenfor fotballen er det jeg tror vil gjøre det lettest å lære seg språk, tilpasse seg den nye kulturen og slik trives i sin nye klubb.

5.0 Avslutning

I norsk toppfotball har fokuset på integrering økt siden år 2000 (Andersson, 2008), men det er få klubber som har noen klar strategi på hvordan de skal integrere for eksempel afrikanske spillere (vedlegg 2). I dagens internasjonale fotball er det transkontinentale overganger blitt vanligere og vanligere og antallet afrikanere i norsk toppfotball har økt betraktelig siden 2000 (Gammelsæter & Jakobsen, 2006), noe som fører til at behovet for en gjennomtenkt integrering er større.

For at en spiller skal være villig til å forsøke å integreres må det legges til rette for at spillerens behov oppfylles og det å gi spillerne et best mulig grunnlag for å føle seg tilpass er avgjørende for å kunne prestere på ønsket nivå (Nordhelle, 2010). Jeg tror at de grunnleggende fysiologiske og sikkerhetsmessige behovene dekkes relativt godt her i Norge, selv om det er viktig å følge opp spillernes ernæring (Myren, 2008) og sørge for at de føler seg trygge i sine omgivelser (Nordhelle, 2010). De sosiale behovene er dog like viktige for en utøver og det å legge opp til at spillerne har muligheter til å bygge et sosialt nettverk også utenfor trening oppleves som viktig for spillerne (Løfaldli, 2009; Morland, 2006).

Utøvernes motivasjon skapes ikke bare gjennom det sportslige og for å få maksimalt ut av potensialet hos spillerne er man avhengig av å la spillerne utvikle seg ikke bare som fotballspiller, men også som et sosialt og helhetlig vesen (Agergaard & Botelho, 2011; Rimeslåttén & Rimejorde, 2013). Jeg tror at klubbene bør legge ned en større innsats for å sosialisere og aktivisere spillerne utenfor trening, noe som kan føre til at spillerne føler seg bedre integrert (Agergaard & Botelho, 2011) og dermed er mer motiverte for å prestere opp mot sitt maksimale (Nordhelle, 2010).

Gjennom arbeidet med denne bacheloroppgaven og de resultatene jeg har kommet frem til har jeg sett at det er et problemområde som absolutt har et stort potensial for videre forskning. Det er store rom for forbedringer innen integreringen i norsk toppfotball og jeg har planlagt å fortsette arbeidet med dette problemområdet med en mastergrad i idrettsvitenskap.

Litteraturstudiet har gitt et godt grunnlag og god bakgrunnskunnskap for å foreta videre forskning på området og jeg tror at et studie med kvalitative intervjuer vil gi resultater som vil være svært interessante. En bedre integrering i norsk toppfotball kan potensielt sett utgjøre mye for nivået og for verdien på importerte spillere og det å gjennomføre intervjuer med trenere og spillere kan gi verdifull informasjon for å forbedre integreringen.

Referanseliste

- Agergaard, S. & Botelho, V. (2011) *Female football migration*. I Maguire, J. & Falcou, M. (Red.) *Sport and Migration - Borders, boundaries and crossings* (s. 245-258). New York and London: Routledge.
- Andersson, M. (2008) *Flerfarget idrett - Nasjonalitet, migrasjon og minoritet*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bakkehaug, W. (2012, 22. mars). Nå henter eliteserierklubbene flere utlendinger. VG. Lokalisert på: <http://www.vg.no/sport/fotball/norsk/artikkel.php?artid=10078823>
- Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet (2011a). *Bedre integrering*. (Norges offentlige utredninger [NOU] 14:2011). Lokalisert på: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dok/nouer/2011/nou-2011-14/3/5.html?id=650770>
- Barne-, Likestillings- og Inkluderingsdepartementet (2011b) *Vi er på rett vei - Tall og fakta om integreringen i Norge*. Lokalisert på http://www.regjeringen.no/upload/BLD/kampanjer/integrering/integreringsbrosjyre_ny.pdf
- Bell, J. (1987) *Doing Your Research Project*. Milton Keynes: Open University Press.
- Darby, P. (2011) *Out of Africa*. I Maguire, J. & Falcou, M. (Red.) *Sport and Migration - Borders, boundaries and crossings* (s. 245-258). New York and London: Routledge.
- Darby, P., Johnes, M. & Mellor, G. (2005) *Soccer and Disaster: International Perspectives*. New York and London: Routledge.
- Denscombe, M. (2010) *The Good Research Guide for small-scale social research projects* (4. utg.). Maidenhead: McGraw Hill.
- Enjolras, B., Seippel, Ø. & Waldahl, R. H. (2005) *Norsk idrett - organisering, fellesskap og politikk*. Oslo: Akilles forlag.
- Gammelsæter, H. & Jakobsen, S. E. (2006) *Utlendinger og spillerutvikling i norsk fotball*. (Samfunns- og næringlivsforskning. Arbeidnotat nr. 18, 2006). Bergen: SNF.
- Gammelsæter, H. & Ohr, F (2002) *Kampen uten ball - Om penger, ledelse og identitet i norsk fotball*. Oslo: Abstrakt Forlag.

- Giulianotti, R. & Robertson, R. (2009) *Globalization & Football*. London: Sage.
- Giulianotti, R. (2005) *Sport - a critical sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Halvorsen, K. (2002). *Forskningsmetode for helse- og sosialfag - En innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Johanessen, B. A. & Vågenes, H. (2004, 05. mai). Diskriminering. *VG* s. 26-27.
- Kvatningen, R. & Fredagsvik, J. (2007, 31. oktober) *Verdens 50 største fotballtalenter*. Lokalisert på: <http://www.nettavisen.no/sport/fotball/article1417243.ece>
- Loland, S. (2002) *Idrett og etikk - en innføring*. Oslo: Akilles Forlag.
- Løfaldli, R. (2009, 06. august) *Tøff tid for Traoré*. Lokalisert på: <http://fotball.aftenposten.no/eliteserien/article146906.ece>
- Madsen, L. B. & Johansson, J. M. (2008) *Den forsvunne diamanten - historien om fotballens mørke bakside*. Oslo: Tiden Norsk Forlag.
- Magnus, P. & Bakketeig, L. S. (2000) *Prosjektarbeid i helsefagene*. Oslo: Gyldendal Akademisk forlag.
- Morland, J. (2006) Tilbake på stjernefabrikken. Side 33. *Bergens Tidende*.
- Myren, T. (2008, 08. mai) *Hamrén bygger støtteapparat*. Lokalisert på: <http://www.rbkweb.no/vis/6018>
- Nordhelle, G. (2010) *Motivasjon - hva driver mennesker til handling?* I *Psykologi for sosial- og helsefagene*. Ekeland, T. J., Iversen, O., Nordhelle, G., Ohnstad, A. (s. 49-75) Oslo: Cappelen Damm Akademisk Forlag.
- Poli, R (2006) 'Migrations and trade of African football players: Historic, geographical and cultural aspects', *Afrika Spectrum*, 41(3): s. 393-414.
- Poli, R & Besson, R (2011) *From the South to Europe*. I Maguire, J. & Faloutsos, M. (Red.) *Sport and Migration - Borders, boundaries and crossings* (s. 245-258). New York and London: Routledge.

Rimeslåttén, E. & Rimejorde, T. O. (2013) *Helhetsmennesket 24-timersutøveren*. Lokalisert på: http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/ungeutovere/utviklingsfilosofi/utviklingsfilosofi_gammel/page524.html

Skogvang, B. (2008) *African Footballers in Europe*. I Hallinan, C. & Jackson, S. (Red.) *Social and Cultural Diversity in a Sporting World* (5.utg) (s. 33-50). Bingley: Emerald.

UEFA (2010) *Regulations of the UEFA Champions League*. Lokalisert på http://www.uefa.com/MultimediaFiles/Download/Regulations/competitions/Regulations/01/48/42/49/1484249_DOWNLOAD.pdf

Vealey, R.S (2005) *Coaching for the inner edge*. Fitness information technology, Morgantown, WV.

VG (2010). *Spillerbørsen - Eliteserien 2010*. Lokalisert på: <http://vglive.no/#eliteguiden=s-borsen-sid-540>

VG (2011). *Spillerbørsen - Eliteserien 2011*. Lokalisert på: <http://vglive.no/#eliteguiden=s-borsen-sid-574>

Vedlegg

1:

From: jo.bergsvand@toppfotball.no

To: per_a_solberg@hotmail.com

CC: [REDACTED]

Subject: SV: Integrering i norsk toppfotball - Bachelor

Date: Thu, 14 Feb 2013 07:43:54 +0000

Jeg foreslår du kontakter [REDACTED] Han er veldig god på dette

Det finnes ingen retningslinjer for dette, kun en grunnleggende forståelse av at skal du ta inn spiller fra et annet land, så må du tilrettelegge for at de skal trives og integreres i spillegruppa. Klubbene praktiserer dette ulikt. Simon og LSK har god erfaring her og er bedre til å kunne gi deg litt informasjon

Kanskje kan det også være interessant for LSK og se på noe her sammen med deg

Mvh / regards

Jo Bergsvand

M. +47 452 22 114

2:

From: [REDACTED]
To: per_a_solberg@hotmail.com
Subject: SV: Integrering
Date: Mon, 11 Mar 2013 09:21:09 +0000

Hei

Når det gjelder integrering fra sentrale hold så finnes det så vidt jeg vet ikke noen dokumenter uten det er opp til hver og en.

Dette er en stor svakhet blant de Norske lagene, man henter utenlandske spillere uten plan videre i forhold til integrering og forventer bare at de skal lykkes.. Når det gjelder integrering så tror jeg de fleste klubbene har en hel del og hente, [REDACTED] er vel et lag som tatt tak i det med har [REDACTED] som tar et stort ansvar med de utenlandske spillerne.

Vi i [REDACTED] har vært alt for dårlige på det og det er nok en stor grunn til hvorfor ikke de Afrikanske spillerne har lyktes hos oss til tross for gode utgangspunkt.

Vi har en Velkommen til [REDACTED] mappe som inneholder info rundt byen og ting som finnes. Samt system som ivaretar boende, bank og andre praktiske ordninger. Men den hverdagslige oppfølgingen kunne absolutt vært bedre men det går dessverre på ressurser